

még bővebben fogjuk ismertetni. Látni fogjuk, hogy sok olyan dologra hívja fel a figyelmet, amit jól értékesíthetünk a természettan tanításában és amiknek tudatossá tétele még fokozottabban volna szükséges nálunk.

Matzkó Gyula.

Kézimunka.

Boríték készítése értékesebb levelezőlapok gyűjtésére és megőrzésére.

Vékony papírlemez vonalzó mentén végzett hajtogatásának bemutatására.

Tanítás a polg. fiúiskola II. osztályában.

Anyag: patron papír.

Munkaeszközök: Mérő és rajzeszközök, olló, símitófa.

— Hazánk tájairól, városairól, művészettörténeti értékű alkotásairól, népviseleteiről, ma már komoly művészeti értéket képviselő levelezőlapok vannak forgalomban. Ilyenekkel kedveskedünk barátainknak utazásaink, kirándulásaink alkalmával. Jólesik a megemlékezés, s emellett élvezettel szemléljük azt a sok szépet és értéket, ami hazánk földjén föllelhető.

— A kapott lapokat kedves emlék gyanánt eltesszük, megőrizzük. Eltesszük többnyire csak úgy vegyesen, rendszertelenül, válogatás, illetve osztályozás nélkül. Pedig ezekből a lapokból tanulságos, értékes gyűjteményeket válogathatnánk össze, s ízléses borítékba helyezve megvethetnénk alapját egy komoly gyűjteménynek. —

— Ez a gondolat vezérelt, amikor az alább közölt feladatot kartársaimnak bemutatom.

A feladat elkészítésénél különös szerep jut a mérő és rajzeszközök alkalmazásának, az ollóval végzendő pontos kivágás gyakorlásának és egy vastagabb papírányagnak vonalzó mentén végzendő hajtogatásának.

A feladat 4 munkaóra keretén belül befejezhető.

Az óra menete:

Munkaeszközök s a tárgy elkészítéséhez szükséges anyag ellenőrzése.

Az elkészítendő tárgy bemutatása. Hangulatos előkészítés, célkitűzés, s a tárgy elkészítésére vonatkozó rövid megbeszélés.

Táblarajz készítése a tárgy szabásrajzával és méreteivel, miközben növendékeink munkanaplójukba jegyzik az arányai-

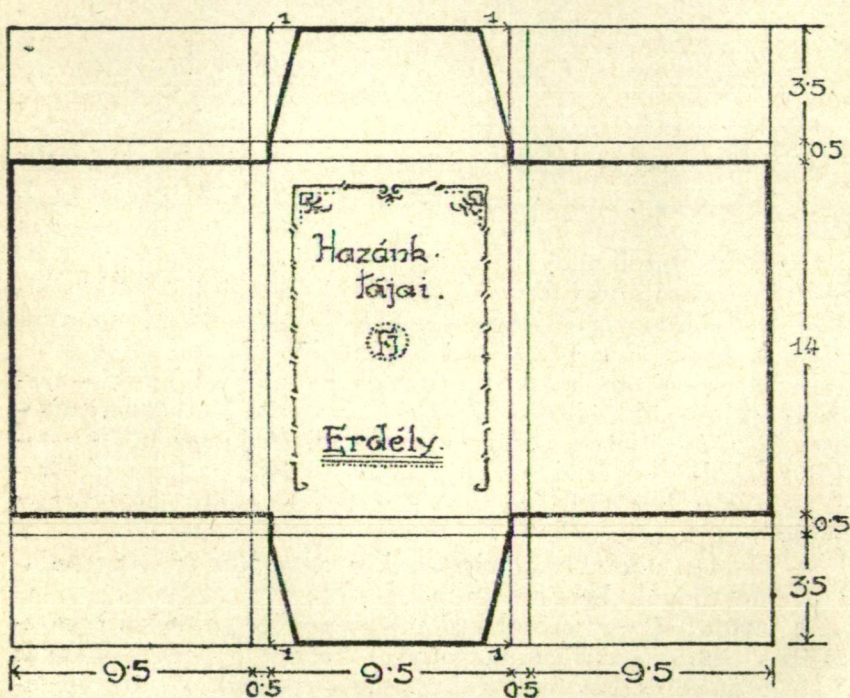
ban megközelítő pontosságú rajzot s melléírják a valódi méreteket.

A méretekből közösen megállapítjuk, hogy a patron papír $\frac{1}{2}$ -része elegendő a feladat elkészítéséhez.

A tárgy gyakorlati kiképzése.

Növendékeink az anyagra átviszik az elkészítendő tárgy pontos szabásrajzát. Tanár állandóan ellenőrzi a mérő és rajzeszközök helyes alkalmazását. Az egész rajz hajszálvékony szerkesztővonallal készül. A szabásrajz befejeztével a hálózat konturvonalai kissé megerősíthetők.

A megerősített vonalak mentén, igen gondosan, kiollóztatjuk a hálózatot. — Ollózás előtt tanácsos még egyszer ellen-

őriztetni a rajzot, hogy a méretezésnél becsúszott hibák egyesek rajzán kijavítható legyen. „Kétszer mérjünk s egyszer vágjunk” jelisével sok elnézésnek vagy felületességnek vehetjük elejét.

A kissé megerősített konturvonalak mentén ollóvtl nyirtuk körül a hálózatot. A hálózatban még bent maradt hajszálvonalak a pontos, éles hajtogatás céljait szolgálják.

A hajtogatást nem a vonalzó élén, hanem a nagyobb föl-

fekvési felületet biztosító, háti részen végezhetjük. A vonalzó beállítása pontos legyen. Balkézssel a vonalzó mozdulatlanságát biztosítjuk. Jobbkézssel a lemez fölhajtandó része alá nyúlunk, a vonalzó mentén megtörjük s a hüvelykujj körömfelületével a vonalzó hátához dörzsöljük. E művelet után egy derékszögű lapszöveget nyertünk. A lapszöveget ezután teljesen áthajtjuk és símitófával a törés mentén megerősítjük. Feladatunknál a kijelölt vonalak mentén 8 ilyen törést képezünk ki, miután a tárgy összezárható. Először a fej és talpnál lévő füleket hajtjuk be, majd a bal s végül a jobb oldallemezt.

A hajtogatás befejeztével a tárgy lényegileg elkészült. Az összehajtott tárgy egy igen alacsony magassággal bíró téglalaalakú test.

A feladatunkat képező tárgy további kialakítását, növénydeink rajzkészsége biztosítja. A zsinórírás kapcsán eddig szerzett gyakorlatuk és formaérzékük, az egyszerű, izléses vonalrajz és betűvetés kialakításához elegendő.

A díszítés és felírások elhelyezésére a hálózat középső mezőjének külső oldala a legalkalmasabb. A díszítés és felírások elrendezését ceruzával végeztetjük. A díszítés méretének megfelelő átírására az $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ és 1-es számú zsinóríró tollak a legalkalmasabbak.

A felírás a gyűjtés irányának megfelelően más és más lehet. Pl. *Építészet.* — Hazánk gótikus és román emlékei.

Festészet. — A magyar tájképfestés mesterei.

Néprajz. — Népviseletek, stb.

Kézimunka óránkon sorra kerülő feladatok, a formaérzék és kezügyesség továbbfejlesztésén kívül egy távolabbi célt is rejtegetnek. Legyen az kedélyt fejlesztő, játékos célzatú, vagy a gyakorlati életben szereplő komolyabb használati tárgy. Jelen feladat is szolgáljon olyan távolabbi indítékokkal, mely hazánk értékeinek megismerésén és megbecsülésén keresztül, komoly gyűjtemények alapjait rakja le.

Fáber József.